

ส่วนที่ 1

สภาพทั่วไปของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2 (เชียงราย พะเยา แพร่ น่าน)

1. ข้อมูลทั่วไป

1.1 ที่ตั้งและอาณาเขต

กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2 ประกอบด้วย จังหวัดเชียงราย พะเยา แพร่ และน่าน อยู่ทางตอนบนของประเทศระยะทางจากกรุงเทพมหานคร 785 กิโลเมตร มีชายแดนด้านเหนือติดกับประเทศสหภาพเมียนมาร์ ระยะทาง 130 กิโลเมตร (เป็นแนวภูเขา 100 กิโลเมตร และเป็นแนวแม่น้ำ 30 กิโลเมตร คือ ส่วนที่เป็นแม่น้ำกกและแม่น้ำรวก) ชายแดนด้านตะวันออกติดกับ สปป.ลาว ระยะทาง 437 กิโลเมตร (เป็นแนวภูเขา ยาว 219 กิโลเมตร และแนวแม่น้ำโขงยาว 219 กิโลเมตร) มีพื้นที่รวม 36,323 ตารางกิโลเมตร โดยจังหวัด เชียงรายมีพื้นที่มากที่สุด 11,678 ตารางกิโลเมตร

รูปที่ 1 แสดงแผนที่กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2

ตารางที่ 1 แสดงพื้นที่ของกลุ่มจังหวัดฯ

จังหวัด	พื้นที่ (ตารางกิโลเมตร)
เชียงราย	11,678
พะเยา	6,355
แพร่	6,538
น่าน	11,472
กลุ่มจังหวัดฯ	36,323

1.2 ลักษณะภูมิประเทศ

พื้นที่กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2 พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นป่าไม้และภูเขา มีแม่น้ำสำคัญ ได้แก่ แม่น้ำโขง แม่น้ำยม แม่น้ำน่าน แม่น้ำกก แม่น้ำอิง เป็นต้น

1.3 ประชากร

กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2 มีประชากรรวม 2,620,490 คน แบ่งเป็นชาย 1,292,061 คน หญิง 1,328,429 คน โดยจังหวัดเชียงรายเป็นจังหวัดที่มีประชากรมากที่สุด 1,198,656 คน

ตารางที่ 2 แสดงจำนวนประชาชนของกลุ่มจังหวัดฯ

จังหวัด	จำนวนประชากร		
	ชาย	หญิง	รวม
เชียงราย	589,759	608,897	1,198,656
พะเยา	238,346	248,126	486,472
แพร่	223,491	235,259	458,750
น่าน	240,465	236,147	476,612
กลุ่มจังหวัดฯ	1,292,061	1,328,429	2,620,490

ที่มา : กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, มีนาคม 2555

1.4 การปกครอง

การแบ่งเขตการปกครองของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2 ประกอบด้วย 50 อำเภอ 369 ตำบล 4,128 หมู่บ้าน

ตารางที่ 3 แสดงเขตการปกครองของกลุ่มจังหวัดฯ

จังหวัด	เขตการปกครอง		
	อำเภอ	ตำบล	หมู่บ้าน
เชียงราย	18	124	1,751
พะเยา	9	68	779
แพร่	8	78	708
น่าน	15	99	889
กลุ่มจังหวัดฯ	50	369	4,128

ที่มา : กรมการปกครอง กระทรวงมหาดไทย, มีนาคม 2555

1.5 การปกครองส่วนท้องถิ่น

การปกครองส่วนท้องถิ่นของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2 ประกอบด้วย องค์การบริหารส่วนจังหวัด 4 แห่ง เทศบาลนคร 1 แห่ง เทศบาลเมือง 4 แห่ง เทศบาลตำบล 136 แห่ง และองค์การบริหารส่วนตำบล 255 แห่ง รวมทั้งสิ้น 400 แห่ง

ตารางที่ 4 แสดงเขตการปกครองส่วนท้องถิ่น

จังหวัด	อบจ.	เทศบาลนคร	เทศบาลเมือง	เทศบาลตำบล	อบต.	รวม
เชียงราย	1	1	-	63	79	144
พะเยา	1	-	2	33	36	72
แพร่	1	-	1	24	58	84
น่าน	1	-	1	16	82	100
กลุ่มจังหวัดฯ	4	1	4	136	255	400

ที่มา: กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย, สิงหาคม 2555

1.6 การเมือง

1.6.1 สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) คณะกรรมการการเลือกตั้งได้แบ่งเขตการเลือกตั้ง ส.ส.แบบแบ่งเขตเลือกตั้ง โดยแต่ละเขตจะมี ส.ส. ได้เขตละ 1 คน

- จังหวัดเชียงราย มี 7 เขตการเลือกตั้ง มีจำนวน ส.ส. แบบแบ่งเขต รวมทั้งสิ้น 7 คน
- จังหวัดพะเยา มี 3 เขตการเลือกตั้ง มีจำนวน ส.ส. แบบแบ่งเขต รวมทั้งสิ้น 3 คน
- จังหวัดแพร่ มี 3 เขตการเลือกตั้ง มีจำนวน ส.ส. แบบแบ่งเขต รวมทั้งสิ้น 3 คน
- จังหวัดน่าน มี 3 เขตการเลือกตั้ง มีจำนวน ส.ส. แบบแบ่งเขต รวมทั้งสิ้น 3 คน

1.6.2 สมาชิกวุฒิสภา (ส.ว.) รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2550 กำหนดที่มาของ ส.ว. มาจากการเลือกตั้งโดยใช้จังหวัดเป็นเขตเลือกตั้งจำนวน 77 เขต รวม 77 คน และมาจากการสรรหาอีก 73 คน รวมทั้งสิ้น 150 คน

- จังหวัดเชียงราย มีจำนวน ส.ว. 1 คน
- จังหวัดพะเยา มีจำนวน ส.ว. 1 คน
- จังหวัดแพร่ มีจำนวน ส.ว. 1 คน
- จังหวัดน่าน มีจำนวน ส.ว. 1 คน

ที่มา: สำนักงานคณะกรรมการการเลือกตั้ง, 2555

1.7 โครงสร้างพื้นฐานที่สำคัญ

1. ถนน เส้นทางที่สำคัญประกอบด้วย

1.1 ทางหลวงแผ่นดิน

หมายเลข 1 พหลโยธิน (ช่วงพะเยา-แม่สาย)

หมายเลข 11 (ช่วงอำเภอด่านซ้าย)

หมายเลข 101 (ช่วงอำเภอด่านซ้าย-น่าน)

หมายเลข 103 เส้นทางร้องกวาง-งาว

1.2 ทางหลวงอาเซียน (AH)

หมายเลข AH 2 เริ่มต้นเข้าสู่ประเทศไทยที่อำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงราย

หมายเลข AH 3 เริ่มต้นเข้าสู่ประเทศไทยที่อำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย

หมายเลข AH 13 เริ่มต้นเข้าสู่ประเทศไทยที่ด่านห้วยโก๋น อำเภอเฉลิมพระเกียรติ จังหวัดน่าน

1.3 โครงข่ายคมนาคมตามกรอบความร่วมมืออนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง (GMS) กลุ่มจังหวัดฯ อยู่ในแนวระเบียงเศรษฐกิจเหนือ-ใต้ (North-South Economic Corridor: NSEC) และเส้นทาง R3A และ R3B เชื่อมโยงกับมณฑลยูนนาน สาธารณรัฐประชาชนจีน (ตอนใต้)

2. สะพานข้ามแม่น้ำ ที่สำคัญประกอบด้วย

2.1 สะพานมิตรภาพข้ามแม่น้ำโขงแห่งที่ 4 เชื่อมอำเภอเชียงของ จังหวัดเชียงราย กับแขวงบ่อแก้ว สปป.ลาว ซึ่งคาดว่าจะแล้วเสร็จกลางปี พ.ศ.2556

2.2 สะพานมิตรภาพข้ามแม่น้ำสาย แห่งที่ 1 และ 2 เชื่อมอำเภอแม่สาย จังหวัดเชียงรายกับจังหวัดท่าขี้เหล็ก สาธารณรัฐแห่งสหภาพพม่า

3. รถไฟ สถานีรถไฟที่สำคัญ ได้แก่ สถานีรถไฟเด่นชัย จังหวัดแพร่

4. ท่าอากาศยาน

กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2 มีท่าอากาศยานที่อยู่ในการดูแลของบริษัท ท่าอากาศยานไทย จำกัด (มหาชน) จำนวน 1 แห่ง คือ ท่าอากาศยานนานาชาติแม่ฟ้าหลวงเชียงราย และมีท่าอากาศยานที่อยู่ในการดูแลของกรมการบินพลเรือน จำนวน 2 แห่ง คือ ท่าอากาศยานแพร่ และ ท่าอากาศยานน่าน

5. ท่าเรือ

กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2 มีท่าเรือ 3 แห่ง ประกอบด้วยท่าเรือพาณิชย์เชียงแสนแห่งที่ 1 และ 2 และท่าเรือเชียงของ ซึ่งทั้ง 3 แห่ง อยู่ในการดูแลของการท่าเรือแห่งประเทศไทย

6. ด้านศุลกากร

กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2 มีด่านศุลกากรอยู่ทั้งหมด 4 แห่ง ประกอบด้วย ด่านศุลกากรแม่สาย ด่านศุลกากรเชียงแสน ด่านศุลกากรเชียงของ และด่านศุลกากรทุ่งช้าง

1.8 แหล่งท่องเที่ยวและเทศกาลประเพณีที่สำคัญ

1.8.1 แหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญ

ตารางที่ 5 แสดงแหล่งท่องเที่ยวที่สำคัญในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2

จังหวัด	ทางธรรมชาติ	ทางประวัติศาสตร์/วัฒนธรรม	นันทนาการ/ทั่วไป
เชียงราย	1. ดอยตุง 2. ดอยแม่สลอง 3. ภูชี้ฟ้า , ภูผาตั้ง , ภูผาหลง 4. สามเหลี่ยมทองคำ	1. วัดพระมหาชินธาตุเจ้า (ดอยตุง) 2. วัดร่องขุน 3. เมืองโบราณเชียงแสน	1. พระตำหนักดอยตุงราชินีเวศน์ 2. ย่านการค้าขานแดน (แม่สาย) 3. ไนท์บาซาร์
พะเยา	1. อุทยานแห่งชาติดอยหลวง 2. อุทยานแห่งชาติภูซาง 3. อุทยานแห่งชาติแม่ปืม 4. อุทยานแห่งชาติดอยภูนาง 5. กว๊านพะเยา	1. วัดศรีโคมคำ 2. วัดดีโลกอาราม 3. วัดนันทาราม 4. หอวัฒนธรรมนิทัศน์ 5. วัดพระเจ้านั่งดิน 6. วัดพระธาตุสมฆวน	1. อนุสาวรีย์พ่อขุนงำเมือง 2. สถานีประมงน้ำจืดพะเยา
แพร่	1. อุทยานแห่งชาติดอยผาหลวง 2. อุทยานแห่งชาติแม่ยม 3. แพะเมืองผี 4. แก่งเสือเต้น	1. วัดพระธาตุช่อแฮ 2. วัดพระบาทมิ่งเมือง	1. บ้านประทับใจ 2. คุ่มวงศ์บุรี
น่าน	1. อุทยานแห่งชาติดอยภูคา 2. อุทยานแห่งชาติศรีน่าน 3. อุทยานแห่งชาติแม่จริม 4. อุทยานแห่งชาติถ้ำสะเกิน 5. อุทยานเขานันทบุรี 6. อุทยานแห่งชาติขุนสถาน 7. อุทยานแห่งชาติขุนน่าน 8. วนอุทยานถ้ำผาตูบ	1. วัดพระธาตุแช่แห้ง 2. วัดภูมินทร์ 3. บ่อเกลือโบราณ	1. อนุสรณ์วีรกรรม พ.ต.ท.ทุ่งช้าง 2. หมู่บ้านไทลื้อหนองบัว 3. บ้านปากนาย

ที่มา: รายงานสถิติการท่องเที่ยวภายในประเทศประจำปี พ.ศ.2553 (ภาคเหนือ), กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา 2553

1.8.2 เทศกาลประเพณีที่สำคัญ

ตารางที่ 6 แสดงเทศกาลและประเพณีที่สำคัญในกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2

จังหวัด	เทศกาลประเพณี
เชียงราย	1. งานพ่อบุญเม็งราย จัดประมาณปลายเดือนมกราคมถึงต้นเดือนกุมภาพันธ์ เป็นงานประจำปี ภายในงานจะมีการออกร้าน จัดนิทรรศการและมหรสพต่างๆ 2. งานวันลั่นจี่เชียงรายและสับประตนางแล จัดประมาณกลางเดือนพฤษภาคมของทุกปี ภายในงานจะมีการประกวดขบวนรถและประกวดธิดาลั่นจี่ การออกร้านจำหน่ายสินค้า
พะเยา	1. งานสักการะบวงสรวงพ่อบุญงำเมือง จัดขึ้นทุกวันที่ 5 มีนาคมเป็นการรำลึกถึงพ่อบุญงำเมือง กษัตริย์ที่ครองเมืองพะเยา ซึ่งในช่วงที่พระองค์ ครองราชย์ บ้านเมืองร่มเย็นเป็นสุข และได้ทรงร่วมกับพ่อบุญรามคำแหง มหาราช และพ่อบุญเม็งรายมหาราช สาบานเป็นพระสหายต่อกันที่เมืองพะเยา งานจัดขึ้นทุกวันที่ 5 มีนาคม ที่บริเวณอนุสาวรีย์พ่อบุญงำเมืองสวนสมเด็จพระเจ้า 90 โดยมีพิธีบวงสรวงแบบพราหมณ์ มีขบวนสักการะเทิดพระเกียรติ และการแสดงวัฒนธรรมล้านนา จัดโดยจังหวัดพะเยา 2. งานเทศกาลลั่นจี่ และของดีเมืองพะเยา จัดขึ้นประมาณกลางเดือนพฤษภาคมจัดขึ้นประมาณกลางเดือนพฤษภาคม ที่ตลาดกลางเพื่อการเกษตรและสหกรณ์ อำเภอแม่ใจ ในงานมีมหรสพ การแสดง การประกวดธิดาชาวสวนลั่นจี่ ประกวดลั่นจี่พันธุ์ต่างๆ นิทรรศการของภาคราชการและเอกชน จัดโดยสหกรณ์อำเภอแม่ใจ 3. งานประเพณีนมัสการพระเจ้าตนหลวง จัดขึ้น 7 วัน เดือน 7 ขึ้น 15 ค่ำงานนมัสการพระเจ้าตนหลวง ที่วัดศรีโคมคำ เป็นงานที่จัดกันมาตั้งแต่โบราณ ซึ่งจะจัดในช่วงก่อนวันวิสาขบูชา ระยะเวลาจัดงาน 7 วัน โดยยึดการนับปฏิทินทางภาคเหนือ ซึ่งตรงกับเดือน 5 ขึ้น 15 ค่ำของภาคเหนือ (เดือน 7 ขึ้น 15 ค่ำ ไทย) จึงเรียกงานนี้ในท้องถิ่นว่า "งาน 8 เป็ง" ในงานแบ่งเป็นสองรูปแบบ คือ ในเขตสงฆ์จะเป็นการทำบุญ ฟังเทศน์ ฟังธรรม การประกวดควัรต่าน การ ปฏิบัติธรรม ในช่วง 7 วัน ส่วนนอกเขตวัดก็จะมีมหรสพ และการจำหน่ายสินค้า 4. ประเพณีเวียนเทียนกลางน้ำ วัดโลกอารม กว๊านพะเยา 5. งานวัฒนธรรมไทลื้อ อ.เชียงคำ เดือน กุมภาพันธ์ – มีนาคม ทุกปี
แพร่	1. งานประเพณีนมัสการพระธาตุช่อแฮ จัดขึ้นระหว่างวันขึ้น 11-15 ค่ำเดือน 4 มีการแห่ผ้าขึ้นไปห่มองค์พระธาตุ มีขบวนแห่แบบล้านนา โดยผู้ร่วมงานทุกคนจะแต่งกายแบบพื้นเมืองล้านนา มีมหรสพสมโภชทุกคืน รุ่งเช้าวันขึ้น 15 ค่ำจะมีการทำบุญตักบาตร กลางคืนมีการเวียนเทียนรอบองค์พระธาตุและวิหาร 2. งานแอ่วสงกรานต์น้ำใจเมืองแป้ นุ่งม่อฮ่อมแต่งมตา จัดงานบริเวณศูนย์หัตถกรรมเวียงโกศัย ในวันที่ 13-17 เมษายนของทุกปี ภายในงานจะมีการแต่งกายด้วยชุดม่อฮ่อมล้อมวงกินขันโตก และเล่นสงกรานต์กัน 3. งานกินสลาก คล้ายประเพณีถวายสลากภัตของภาคกลาง โดยชาวบ้านจะจัดเครื่องไทยทาน เขียนสลากชื่อของตนติดไว้ แล้วนำไปรวมกันที่หน้าพระประธาน พระสงฆ์จะจับสลากขึ้นมาให้มรรคนายกประกาศ เจ้าของสลากก็นำเครื่องไทยทานของตนไปถวายแด่พระสงฆ์ โดยงานนี้จะจัดขึ้นตามวัดต่างๆ ช่วงเดือน 10 ของทุกปี
น่าน	1. งานแข่งเรือประเพณีฉลองงาช้างคำจังหวัดน่าน ประเพณีแข่งเรือเป็นประเพณีที่สืบทอดกันมานาน นิยมจัดให้มีขึ้นในงานประเพณีตานก๋วยสลาก ต่อมาในปี พ.ศ. 2479 ได้จัดให้มีการแข่งเรือในงานทอดกฐินสามัคคีสืบทอดมาจนถึงงานทอดกฐินพระราชทานในปัจจุบัน ซึ่งจะมีในราวกลางเดือนตุลาคมหรือต้นเดือนพฤศจิกายนของทุกปี ช่วงหลังจากจังหวัดได้รวมงานสมโภชงาช้างคำอันเป็นสมบัติล้ำค่าคู่บ้านคู่เมือง ภายในงานมีการประกวดเรือกองเชียร์ ฯลฯ 2. งานเทศกาลส้มสีทองและงานกาชาดจังหวัดน่าน จัดในราวกลางเดือนธันวาคมของทุกปี ณ สนามกีฬาจังหวัดน่าน ซึ่งในงานก็จะมีกิจกรรมหลายอย่าง ได้แก่ การประกวดขบวนรถส้มสีทอง การออกร้านนิทรรศการ การจำหน่ายสินค้าหัตถกรรมจากอำเภอต่างๆ และจากเมืองฮอน - หงสา สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว การแสดงศิลปะพื้นเมืองและมหรสพต่างๆ

ที่มา: www.hamanan.com, สืบค้นเมื่อสิงหาคม 2555

2. สรุปผลการดำเนินการตามแผนพัฒนากลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2 (พ.ศ. 2553-2556)

กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2 ได้กำหนดวิสัยทัศน์การพัฒนาในระยะเวลา 4 ปี (พ.ศ. 2553 – 2556) ว่า “ประตูการค้าสู่สากล โดดเด่นวัฒนธรรมล้านนา ดิน น้ำ ป่าสมบูรณ์ ประชาชนอยู่ดีมีสุข” โดยมีประเด็นยุทธศาสตร์ในการขับเคลื่อนให้บรรลุวิสัยทัศน์ที่กำหนด 4 ประเด็นยุทธศาสตร์ ดังนี้

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 พัฒนาการค้า การลงทุน และโลจิสติกส์เชื่อมโยงสู่สากล โดยมีกลยุทธ์ คือ

1. การเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขัน โดยสร้างความร่วมมือและความสัมพันธ์กับประเทศเพื่อนบ้านในกลุ่มประเทศ GMS และ BIMSTEC มีโครงการสำคัญ เช่น โครงการจัดงานแสดงและจำหน่ายสินค้าของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2 ซึ่งจัดต่อเนื่องเป็นประจำทุกปี โครงการส่งเสริมความร่วมมือที่มไทยแลนด์ ล้านนา เพื่อส่งเสริมความร่วมมือและความสัมพันธ์ด้านการค้าการลงทุนกับประเทศเพื่อนบ้าน เป็นต้น

2. การส่งเสริมการค้า การลงทุน โดยส่งเสริมผู้ประกอบการ SMEs ให้สามารถแข่งขันได้ในระดับภูมิภาค มีโครงการที่สำคัญ เช่น โครงการส่งเสริมความรู้ผู้ประกอบการในกลุ่มจังหวัดเพื่อการค้ากับประเทศ GMS BIMSTEC และประเทศอื่นๆ โครงการพัฒนาสินค้าชุมชน (ด้านการออกแบบผลิตภัณฑ์จากผ้า) เป็นต้น

3. การพัฒนา Logistics รองรับการค้าเชื่อมโยง NSEC ตามกรอบความร่วมมือ GMS โดยประสานกับภาคีเครือข่ายทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และสถาบันการศึกษา พัฒนาโครงสร้างพื้นฐานในการขนส่ง ทั้งทางบก ทางน้ำ และทางอากาศ การผลิตบุคลากรด้าน Logistics ในระดับอุดมศึกษา และบุคลากรด้านการผลิต การพัฒนาระบบฐานข้อมูลเชื่อมโยงระหว่างกัน และการเตรียมความพร้อมรองรับการค้าเชื่อมโยง NSEC ตามกรอบความร่วมมือ GMS มีโครงการที่สำคัญ เช่น การจัดทำเว็บไซต์ระบบฐานข้อมูลเชิงยุทธศาสตร์กลุ่มจังหวัดฯ โครงการก่อสร้างศูนย์ประชุมและแสดงสินค้านานาชาติกลุ่มจังหวัด เพื่อรองรับการจัดกิจกรรมสำคัญของกลุ่มประเทศ GMS โครงการจัดทำแผนแม่บทกลุ่มจังหวัดฯ เพื่อรองรับการค้าเชื่อมโยง NSEC ตามกรอบความร่วมมือ GMS โครงการศึกษาผลกระทบต่อสังคมและชุมชนในการพัฒนาความร่วมมือการค้าการลงทุนกับกลุ่มประเทศ GMS เป็นต้น

ผลการดำเนินงานตามเป้าหมายของประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 1 คือ ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของมูลค่าการค้าชายแดนของกลุ่มจังหวัดฯ เพิ่มขึ้น ร้อยละ 15 ต่อปี พบว่าบรรลุตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ กล่าวคือ มีการขยายตัวของมูลค่าการค้าชายแดนของกลุ่มจังหวัดฯ เพิ่มขึ้นร้อยละ 36.02 และ 64.77 ในปีงบประมาณ 2553 และ 2554 ตามลำดับ

ตารางที่ 7 แสดงมูลค่าการค้าชายแดนของกลุ่มจังหวัดฯ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2552 – เดือน สิงหาคม 2554
ของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2

ด่าน		พ.ศ. 2552	พ.ศ. 2553	พ.ศ. 2554
แม่สาย	นำเข้า	359.42	153.37	198.80
	ส่งออก	4,259.47	6,724.19	1,0397.92
	รวม	4,618.89	6,877.56	1,0596.72
เชียงแสน	นำเข้า	1,230.37	1057.39	1,100.12
	ส่งออก	5,082.05	5,630.20	8,992.65
	รวม	6,312.42	6,687.59	1,0092.77
เชียงของ	นำเข้า	986.33	1,731.28	2,268.31
	ส่งออก	1,931.04	3,206.83	5,931.14
	รวม	2,917.37	4,938.11	8,199.45

ด้าน		พ.ศ. 2552	พ.ศ. 2553	พ.ศ. 2554
ทุ่งช้าง	นำเข้า	242.22	278.16	268.12
	ส่งออก	250.93	548.72	2592.86
	รวม	493.15	826.88	2860.98
กลุ่มจังหวัดฯ	นำเข้า	2818.34	3220.20	3835.35
	ส่งออก	11523.49	16109.94	27914.57
	รวม	14341.83	19330.14	31749.92

ที่มา : สำนักงานศุลกากรภาค 3

หมายเหตุ กรมการค้าต่างประเทศจะใช้ข้อมูลจากด้านศุลกากรที่เป็นด้านถาวรเท่านั้น

สำหรับสินค้านำเข้า-ส่งออก ที่สำคัญในปีงบประมาณ 2555 แยกเป็นรายประเทศ พบว่า

1) ไทย-สาธารณรัฐแห่งสหภาพพม่า

- สินค้านำเข้าสำคัญ คือ ไม้ ไม้แปรรูปและผลิตภัณฑ์ สินค้ากสิกรรม สิ่งทอ
- สินค้าส่งออกสำคัญ คือ สินค้าอุปโภคบริโภค สินค้าเบ็ดเตล็ด สินค้าเชื้อเพลิง

2) ไทย-สปป.ลาว

- สินค้านำเข้าสำคัญ คือ สินค้าแร่ สินค้ากสิกรรม ไม้ ไม้แปรรูปและผลิตภัณฑ์
- สินค้าส่งออกสำคัญ คือ สินค้าเชื้อเพลิง วัสดุก่อสร้าง สินค้าอุปโภคบริโภค

3) ไทย-สปป.จีน

- สินค้านำเข้าสำคัญ คือ สินค้ากสิกรรม สินค้าอุปโภคบริโภค เคมีภัณฑ์
- สินค้าส่งออกสำคัญ คือ สินค้าอุปโภคบริโภค สินค้ากสิกรรม เครื่องจักรไม่ใช้ไฟฟ้าอุปกรณ์และสวน

ประกอบ

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 การสร้างความเข้มแข็งให้ภาคเกษตร อุตสาหกรรมเพื่อเพิ่มมูลค่า โดยมีกลยุทธ์ คือ

1. การเพิ่มผลิตภาพและคุณภาพการผลิตสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรม โดยเน้นการสร้างมูลค่าเพิ่มให้ผลผลิตสินค้าเกษตร การปรับปรุงคุณภาพการผลิตตามหลักการผลิตที่ดีและเหมาะสม (GAP) เพิ่มประสิทธิภาพการผลิตและลดต้นทุนการผลิตสินค้าเศรษฐกิจหลัก มีโครงการสำคัญ เช่น โครงการยกระดับมาตรฐานยางพารา โครงการเพิ่มศักยภาพเกษตรกรชาวสวนยางพาราแบบครบวงจร โครงการเพิ่มศักยภาพการผลิตข้าวของกลุ่มจังหวัด ฯ โครงการพัฒนาพืชเศรษฐกิจเพื่อเพิ่มมูลค่า (ข้าว/ข้าวโพด) เพื่อเพิ่มรายได้ให้เกษตรกร เป็นต้น

2. การสร้างความเข้มแข็งให้เกษตรกร องค์กรเกษตรกรและผู้ประกอบการอุตสาหกรรม โดยส่งเสริมการรวมกลุ่มและสร้างเครือข่าย ตามปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง มีโครงการสำคัญ เช่น โครงการเครือข่ายเสริมสร้างความเข้มแข็งเกษตรกรและองค์กรเกษตรกรตามแนวของหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง โครงการพัฒนาชนบทเชิงพื้นที่ประยุกต์ตามพระราชดำริ (ปิดทองหลังพระ) เป็นต้น

3. ส่งเสริมการบริหารจัดการตลาดสินค้าเกษตรและอุตสาหกรรม โดยเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันทางการตลาดและสร้างช่องทางการจำหน่ายสินค้าเฉพาะกลุ่ม (Niche Goods) มีโครงการสำคัญ เช่น โครงการก่อสร้างตลาดกลางของสหกรณ์เพื่อบริการแก่สมาชิกและเกษตรกรทั่วไปพร้อมเครื่องอบความชื้นข้าว/ข้าวโพด โครงการบริหารจัดการสินค้าเกษตร เป็นต้น

ผลการดำเนินการตามเป้าหมายของประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 2 คือ ร้อยละของแปลง/ฟาร์มที่ได้ใบรับรองมาตรฐาน GAP ของผลผลิตทางการเกษตรสำคัญต่อแปลง/ฟาร์มที่รับการตรวจจากระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ร้อยละ 100 พบว่ามีผลการดำเนินงาน ร้อยละ 97.07 และ 99.92 ในปีงบประมาณ 2553 และ 2554 ตามลำดับ

ตารางที่ 8 แสดงร้อยละของแปลง/ฟาร์มที่ได้รับมาตรฐาน GAP ของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2

	พ.ศ. 2553	พ.ศ. 2554	พ.ศ. 2555	พ.ศ. 2556
ร้อยละของแปลง/ฟาร์มที่ได้ใบรับรองมาตรฐาน GAP ของผลผลิตทางการเกษตรสำคัญต่อแปลง/ฟาร์มที่ได้รับการตรวจจากระทรวงเกษตรและสหกรณ์	97.07	99.92	na	na

ที่มา : สำนักงานเกษตรและสหกรณ์จังหวัดพะเยา

หมายเหตุ ผลผลิตการเกษตรที่สำคัญ ประกอบด้วย ข้าว ลำไย ลิ้นจี่ สตรว์น้ำจืด และสุกร

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ วัฒนธรรมและสุขภาพ โดยมีกลยุทธ์ดังนี้

1. พัฒนาและส่งเสริมการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ ประวัติศาสตร์ ศิลปวัฒนธรรมและเชิงสุขภาพ โดยปรับปรุงแหล่งท่องเที่ยวเดิม พัฒนาแหล่งท่องเที่ยวใหม่ และเชื่อมโยงกิจกรรมการท่องเที่ยวต่อเนื่องในกลุ่มจังหวัดฯ รวมถึงพัฒนารูปแบบการท่องเที่ยวเฉพาะกลุ่ม มีโครงการสำคัญ เช่น โครงการตรูเดอล้านนา ตะวันออก โครงการพัฒนาความหลากหลายทางวัฒนธรรม (เส้นทางวัฒนธรรม) และส่งเสริมครูปัญญา 9 สาขา โครงการเชื่อมโยงวัฒนธรรมล้านนาตะวันออก โครงการพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวเชิงอนุรักษ์ วัฒนธรรมและสุขภาพ 6 เวียง (เวียงล่อ เวียงสอง เวียงภูเพียง เวียงวรนคร เวียงเชียงแสน เวียงกาหลง) เป็นต้น

2. พัฒนาเป็นศูนย์กลางการท่องเที่ยวเชื่อมโยงกับประเทศเพื่อนบ้าน GSM โดยส่งเสริมความร่วมมือการท่องเที่ยวเชื่อมโยงประเทศเพื่อนบ้าน สร้างเครือข่ายและพัฒนาสมรรถนะองค์กรการท่องเที่ยว มีโครงการสำคัญ เช่น โครงการก่อสร้างศูนย์ประชุมและแสดงศิลปวัฒนธรรมล้านนาตะวันออกและกลุ่มประเทศ GSM โครงการส่งเสริมการท่องเที่ยวล้านนาตะวันออกกับกลุ่มประเทศ GSM เป็นต้น

3. พัฒนามาตรฐานการบริการและบุคลากรการท่องเที่ยวสู่สากล รวมถึงพัฒนาการประชาสัมพันธ์และการตลาด มีโครงการสำคัญ เช่น โครงการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวของกลุ่มจังหวัดฯ โครงการพัฒนามาตรฐานการบริการและการตลาดสู่สากลแก่บุคลากรด้านการท่องเที่ยว โครงการพัฒนาศักยภาพการท่องเที่ยวโดยชุมชน 4 จังหวัด โครงการประกวดแหล่งท่องเที่ยวเพื่อยกระดับคุณภาพสู่สากล โครงการศูนย์บริการนักท่องเที่ยวกลุ่มจังหวัดฯ เป็นต้น

ผลการดำเนินการตามเป้าหมายของประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 3 คือ ร้อยละที่เพิ่มขึ้นของรายได้จากการท่องเที่ยว ร้อยละ 10 ต่อปี พบว่า รายได้จากการท่องเที่ยวเพิ่มขึ้นร้อยละ 22.90 ในปีงบประมาณ 2554

ตารางที่ 9 แสดงสถิติข้อมูลการท่องเที่ยวกลุ่มจังหวัดฯ ปี พ.ศ. 2552 – 2554

	จำนวนผู้มาเยี่ยมเยือน (คน)				รายได้การท่องเที่ยว (ล้านบาท)							
	2552	%	2553	%	2554	%	2552	%	2553	%	2554	%
เชียงราย	1,680,248	na	2,288,218	36.18	2,311,370	1.01	9,404.64	na	15,024.64	59.76	14,485.38	-3.59
พะเยา	249,829	na	332,924	33.26	366,676	10.14	325.90	na	447.32	37.26	546.96	22.27
แพร่	423,465	na	523,747	23.68	488,009	-6.82	581.39	na	812.74	39.79	753.51	-7.29
น่าน	224,931	na	275,390	22.43	293,976	6.75	547.36	na	632.77	15.60	642.05	1.47
กลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2	2,578,473	na	3,420,279	32.65	3,460,031	1.16	10,859.29	na	16,917.47	55.79	16,427.90	-2.89
ภาพรวมประเทศ	124,869,207	na	156,437,103	25.28	174,118,377	11.30	716,105.14	na	904,376.07	26.29	1,109,348.05	22.66
สัดส่วนเมื่อเทียบกับประเทศ	2.06		2.19		1.99		1.52		1.87		1.48	

ที่มา : กรมการท่องเที่ยว กันยายน 2555

ประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 ดำรงฐานทรัพยากรธรรมชาติที่อุดมสมบูรณ์และการจัดการสิ่งแวดล้อมที่ดี
มีกลยุทธ์ ดังนี้

1. พัฒนาคุณค่าความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่น โดยจัดทำฐานข้อมูลความหลากหลายทางชีวภาพ และส่งเสริมการใช้ประโยชน์ในการศึกษาเรียนรู้และพัฒนานวัตกรรมทรัพยากรชีวภาพ มีโครงการสำคัญ เช่น โครงการทำฐานข้อมูลเพื่อการศึกษาและพัฒนาความหลากหลายทางชีวภาพและภูมิปัญญาท้องถิ่นพื้นที่กลุ่มป่าภูคา-แม่มม กลุ่มป่าศรีลานนา-ขุนตาล โครงการนำร่องแหล่งเรียนรู้ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมโดยกระบวนการมีส่วนร่วม เป็นต้น

2. รักษาฐานทรัพยากรธรรมชาติและความสมดุลของระบบนิเวศ โดยแก้ไขปัญหามลพิษทางกายภาพ ทรัพยากรธรรมชาติ และส่งเสริมอาชีพให้ชุมชนมีอาชีพตามแนวเศรษฐกิจพอเพียง มีโครงการสำคัญ เช่น โครงการแก้ไขปัญหามลพิษทางกายภาพทรัพยากรธรรมชาติในพื้นที่กลุ่มป่าภูคา-แม่มม กลุ่มป่าศรีลานนา-ขุนตาล โครงการส่งเสริมการอนุรักษ์ระบบนิเวศต้นน้ำโดยชุมชนมีส่วนร่วม โครงการนำร่องปรับเปลี่ยนพืชเกษตรกรรมเป็นไม้เศรษฐกิจและไฟในพื้นที่ป่าเสื่อมโทรม เป็นต้น

3. พัฒนาระบบบริหารจัดการเพื่ออนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติ โดยใช้เทคโนโลยี มีโครงการสำคัญ เช่น โครงการการบริหารจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ด้วยระบบเทคโนโลยีและชุมชน เป็นต้น

4. สร้างภาคีและส่งเสริมชุมชนในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ในการแก้ไขปัญหามลพิษทางกายภาพ การบริหารจัดการสาธารณสุขต่างๆ ตลอดจนการเตรียมความพร้อมในการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษทางกายภาพและดินโคลนถล่ม มีโครงการสำคัญ เช่น โครงการป้องกันแก้ไขปัญหามลพิษทางกายภาพและไฟป่าในพื้นที่กลุ่มจังหวัดฯ โครงการป้องกันและแก้ไขปัญหามลพิษทางกายภาพและดินโคลนถล่มในพื้นที่เสี่ยงภัยกลุ่มจังหวัดฯ โครงการเสริมสร้างภาคีเครือข่ายในการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมในกลุ่มจังหวัดฯ โครงการสร้างภูมิคุ้มกันและเตรียมความพร้อมในการรองรับและปรับตัวต่อผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศและพิบัติภัยธรรมชาติกลุ่มจังหวัดฯ เป็นต้น

ผลการดำเนินการตามเป้าหมายของประเด็นยุทธศาสตร์ที่ 4 คือ ระดับความสำเร็จการดำเนินการตามแผนบูรณาการด้านการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม เพื่อป้องกันและเตือนภัยจากอุทกภัย สภาวะหมอกควัน และดินโคลนถล่ม ซึ่งวัดจากระดับขั้นของความสำเร็จ (Milestones) ประกอบด้วย ขั้นตอนที่ 1 สรุปบทวนผลการดำเนินงานในปีที่ผ่านมา เพื่อร่วมกำหนดประเด็นสำคัญในการแก้ไขปัญหา ขั้นตอนที่ 2 จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี กำหนดโครงการ/กิจกรรม และตัวชี้วัดผลลัพธ์ของแต่ละโครงการ พร้อมกำหนดค่าเป้าหมายในลักษณะที่ดีกว่าปีที่ผ่านมา หรือเกิดความสูญเสียน้อยกว่าในอดีต ขั้นตอนที่ 3 ดำเนินการตามแผนปฏิบัติการฯ ได้แล้วเสร็จครบถ้วน ขั้นตอนที่ 4 มีผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดเป็นไปตามเป้าหมายทุกตัวชี้วัด ขั้นตอนที่ 5 มีผลการดำเนินงานตามตัวชี้วัดสูงกว่าเป้าหมายทุกตัวชี้วัด และจัดทำรายงานสรุปผลการดำเนินงาน พบว่ามีผลการดำเนินงานเท่ากับ 3.57 และ 3.42 ในปีงบประมาณ 2553 และ 2554 ตามลำดับ

ตารางที่ 10 แสดงระดับความสำเร็จการดำเนินการตามแผนบูรณาการด้านการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อมของกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2

	พ.ศ.2553	พ.ศ.2554	พ.ศ.2555	พ.ศ.2556
ระดับความสำเร็จการดำเนินการตามแผนบูรณาการด้านการบริหารจัดการสิ่งแวดล้อม เพื่อป้องกันและเตือนภัยจากอุทกภัย สภาวะหมอกควัน และดินโคลนถล่ม	3.57	3.42	na	na